

Valtuustoaloite / Perintätoimistojen käytöstä luopuminen, valtuutetut Sari Niemelä ja Jaana Hautamäki

Kaupunginhallitus 24.01.2022 § 30

757/00.01.04/2021

Valmistelija Talousjohtaja Päivi Määttä

Valtuutettu Sari Niemelän ja Jaana Hautamäen valtuustoaloite 26.4.2021:

Raahen kaupungin, kaupungin konserniyhtiöiden ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän laskujen perintää hoitaa Intrum Oy. Perintätoimistojen käyttö kunnan asiakasmaksujen perinnässä on kyseenalaista. Perintätoimistot ovat liiketoiminnallisia pörssi-yhtiöitä, jotka pyrkivät suuriin voittoihin perimällä palveluksistaan tuntuvia lisämaksuja. Maksajina ovat heikoimmassa asemassa olevat kuntalaiset.

Intrumilla on oikeus vaatia velkojan nimissä velalliselta lain mukaisia perintä- ja oikeudenkäyntikuluja korkoineen sekä tilityksen yhteydessä vähentää velkojalle tilitettävistä varoista hinnaston mukaiset palkkiot. Myös toimeksiannon peruutuksesta veloitetaan asiakkaalta onnistuneen perinnän mukainen palkkio.

Mikäli henkilö on maksanut alkuperäisen laskun, mutta lasku on ehtinyt edetä perintään niin hänen tulee erikseen maksaa perinnästä ai-heu-tu-need kulut ja korot. Olemme nähneet Intrumilta tulleita perintäkirjeitä, joiden alkuperäinen velka on 0,00€, mutta joissa perintää jatketaan palvelumaksuista, kuluista ja niihin liittyvistä koroista. Perinnästä aiheutuvien lisämaksujen ja pitkittyneen perinnän lisäksi huolestuttavaa on se, että suoraan ulosottokelpoisten maksujen maksamatta jättäminen voi aiheuttaa henkilölle automaattisesti maksuhäiriö-merkinnän.

Paljonko Raahen kaupunki ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä maksavat perintäyhtiöille perintöjen hoitamisesta? Paljonko perittävää on ollut euroina ja minkä verran perityistä on perintäyhtiön kautta saatu maksuun?

Koska perintätoimet kohdentuva usein vähävaraisiin kuntalaisiin, niin haluaisimme myös tietää, että kuinka moni kuntalainen on hyödyntänyt Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän mahdollisuutta maksun alentamiseen tai perimättä jättämiseen? Lisäksi olemme kiinnostuneita siitä, että kuinka paljon Raahen kaupungin ja hyvinvointikuntayhtymän laskuja hoidetaan Kelan perustoimeentulotuen tai hyvinvointikuntayhtymän täydentävän (harkinnanvaraisen) toimeentulotuen kautta.

Voisiko olla mahdollista, että kunta voisi itse periä maksut halvemmalla ja ihan yhtä tehokkaasti? Voisiko useampi kuntalainen välttyä tämän avulla pitkittyvältä perinnältä tai maksuhäiriömerkinnältä?

Esitys

Esitämme, että Raahen kaupunki selvittää mahdollisuuden luopua perintäyhtiöiden käytöstä ja hoitaa itse omien saataviensa perinnän. Lisäksi esitämme, että perintätoimistojen käyttöä tulee tarkastella myös kaupungin konserniyhtiössä ja kuntayhtymissä.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymähallituksen vastaus
25.8.2021:

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä on jättänyt 25.1.2021 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Raahen kaupunki ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä lopettaisivat julkisten asiakasmaksujen ulkoistamisen yksityisille perintätoimistoille. Toinen asiaan liittyvä valtuustoaloite on jätetty 26.4.2021, jossa valtuutetut Sari Niemelä ja Jaana Hautamäki esittävät, että on selvitettävä mahdollisuutta luopua perintäyhtiöiden käytöstä ja hoitaa itse saatavien perintä.

Asiakkaan ottaessa yhteyttä maksuvaikeuksissa, hyvinvointikuntayhtymästä myönnetään joustavasti saataville korotonta maksuaikaa siirtämällä eräpäivää, jolloin saatava ei lähde ns. maksumuistutuspalveluun Intrumille. Yhteydenottoja eräpäiväsiirroista on useita päivittäin. Edellytyksenä eräpäiväsiirrolle on, että asiakas ottaa yhteyttä ennen eräpäivää ja maksuhistoriasta voidaan todeta, että asiakas on pyrkinyt hoitamaan maksunsa ajoissa.

Uudistetun 1.7.2021 voimaan tulleen asiakasmaksulain myötä laajennettiin terveystalvelujen maksuttomuutta sekä kohtuullistettiin maksuja. Lisäksi 1.1.2022 voimaan tulevan maksukattouudistuksen myötä lisätään maksukattoa kerryttäväksi maksuiksi mm. suun terveydenhuollosta perittävät maksut tutkimuksesta ja hoidosta hammasteknisiä kuluja lukuun ottamatta. Maksukaton ylittymisen jälkeen maksukattoon sisältyvät palvelut ovat maksuttomia asianomaisen kalenterivuoden loppuun. Uudessa laissa korostetaan lisäksi maksujen huojentamisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentulotukeen ja veloitetaan tiedottamaan maksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä (lisätietoa: <https://www.ras.fi/maksujen-alentaminen>). Viimeisen vuoden aikana asiakasmaksuihin ja palveluseteleihin on tehty maksualennus- tai maksuvapautuspäätöksiä n. 100 kpl.

Perintäyhtiön käytön nettokustannukset hyvinvointikuntayhtymälle ovat n. 7 000 euroa/vuosi. Ajanjaksolla 1.5.2020 – 30.4.2021 saatavia oli vireillä 14 541 kpl, joissa asiakkuuksia 1634 asiakasta. Saatavan keskikoko oli 45 euroa ja onnistumisprosentti 54 %. Pääomaa oli perittävänä yhteensä 660 585 euroa, joka oli 12 % asiakkaiden yhteensä perinnässä olevasta pääomasta.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymällä ja Intrum Justitia Oy:llä on pitkä yhteistyö. Intrum toimii hyvän perintätavan mukaisesti ja noudattaa toiminnassaan perintälakia ja muuta lainsäädäntöä. Toimintamallit on koettu hyväksi ja it-ratkaisut toimivat Intrumin järjestelmien kanssa. Oman henkilöstön palkkaaminen perintätoimeen ylittäisi moninkertaisesti

ostetun palvelun kustannuksen. Perintä vaatii paljon alan erikoisosaamista, joka toisi epävarmuutta rekrytoinnin onnistumiseen. Lisäksi palvelujen siirtyessä vuonna 2023 soteuudistuksen myötä hyvinvointialueille ja sitä seuraava toimintojen yhtenäistäminen huomioiden, ei resurssien kohdentamista perinnän toimintatapamuutokseen pidetä aiheellisena ja yhteenvetona sekä toiminnallisesti että taloudellisesti ei nähdä tarvetta muuttaa käytäntöä.

Talusojohtaja Päivi Määtän vastaus 30.12.2021:

Raahen kaupunki on solminut yhteistyösopimuksen perintäpalvelusta Intrum Justitia Oy:n (jäljennä Intrum) kanssa vuoden 2003 alusta lukien, joten Raahen kaupungilla ja Intrumilla on pitkä yhteistyö. Konserniyhtiöillä on erilaisia toimintatapoja ja -menetelmiä perintäasioiden hoidossa. Osa hoitaa perintää omana toimintana ja osa osittain omana toimintana, minkä lisäksi käyttää ammattimaisen perintätoimiston palveluja. Toiminnan luonne, laajuus ja perintätoimien määrä vaikuttavat valittuun toimintamalliin sekä siihen, mitä perintätoimistoa käytetään. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä on antanut aloitteeseen vastauksen omalta osaltaan.

Näkemyksemme mukaan, Intrum toimii hyvän perintätavan mukaisesti ja noudattaa toiminnassaan perintälakia, joka säätelee tarkasti kuntien perimien suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintää ja perinnän kuluja. Intrumilla on oikeus vaatia velalliselta lain mukaisia perintä- ja oikeudenkäyntikuluja korkoineen. Tietoomme ei ole tullut, että velallisilta perittäisiin tämän ylittäviä lisämaksuja. Saamamme tiedon mukaan Intrum ottaa huomioon maksuvaikeuksiin joutuneet asiakkaat ja sopii tarvittaessa joustavia maksusopimuksia, joilla edesautetaan velallisten selviämistä velvoitteistaan ja estetään ulosotto-perintään ajautuminen.

Raahen kaupunki ei maksa varsinaisesta perintäpalvelusta Intrumille. Jälkiperinnän osalta Intrumilla on ollut oikeus vähentää 30 prosentin provision jälkiperinnän tilityksistä vuoden 2021 loppuun saakka. Tämä provisio poistuu vuoden 2022 alusta lukien. Vuonna 2020 jälkiperinnän provisiot olivat 5 531 euroa ja vuonna 2021 ne olivat 4 268 euroa. Vuonna 2021 perintätoimeksiantoja on ollut yhteensä noin 160 000 euroa (766 kpl), josta noin 117 000 euroa on saatu perittyä, joten perinnän onnistumisprosentti on ollut noin 73. Vuonna 2020 onnistuminen oli noin 87 prosenttia. Jälkiperinnän eli pitkään perinnässä olevien velkojen ja pääsääntöisesti luottotappioksi kirjattujen saatavien osalta onnistuminen on noin 11 prosenttia. Keskimäärin julkisen sektorin jälkiperinnän onnistuminen on Intrumin mukaan noin viisi prosenttia.

Perinnän hoitaminen omana työnä vaatisi arviolta yhden henkilön lisäresurssin sekä hallinnolliset kulut ja perintää hoitavan henkilön ajantasaisen koulutuksen. Nythän perintäyhtiö toimii kaupungille perintäasioiden asiantuntijana. Oma toiminta vaatisi myös kaupungin omien järjestelmien kehittämistä, jotta prosessi saataisiin automaattiseksi. Esim. ulosottohakemukset on toimitettava nykyisin sähköisesti. Nykyisessä toimintamallissa it-ratkaisut toimivat Intrumin järjestelmien kanssa.

Toimintamalli sisältää verkkopalvelun, jonka avulla toimeksiannot ja tiedonvälitys toimivat sujuvasti. Lisäksi kaupungilla on käytettävissä Intrumin maksuton lakimiehen puhelinneuvontapalvelu koskien perintämenettelyä ja perintälainsäädännönpiiriin kuuluvia asioita. Oman toimintana hoidettaessa kustannusarvio on noin 50 000 – 60 000 euroa vuodessa.

Katsomme, ettei Raahen kaupungin perintäasioiden hoitamista ole järkevää ottaa omaksi toiminnaksi, koska nykyinen toimintamalli on koettu hyväksi ja omana toimintana se tulisi merkittävästi kalliimmaksi. Arviota oman toiminnan tehokkuudesta tai tehottomuudesta suhteessa nykyiseen toimintamalliin on vaikea/mahdotonta arvioida. Riski liittyisi myös rekrytoinnin onnistumiseen, sillä perintäasioiden hoitaminen vaatii paljon alan erityisosaamista ja lainsäädännön tuntemista, johon ammattimainen perintätoimisto on erikoistunut. Vaikka perintä hoidettaisiin kaupungin omana toimintana, ei velallinen välty viivästyskoroilta. Käsityksemme mukaan myöskin kaikkien muiden perintäkulujen poistaminen olisi epäoikeudenmukaista niitä kohtaan, jotka hoitavat maksunsa ajallaan. Lopuksi vielä todetaan, että Raahen kaupungin asiakkaalla on aina mahdollisuus sopia laskulleen maksuaikaa kaupungin kanssa, jolloin lasku ei etene perintään ja lisäkustannukseksi tulee vain viivästyskorko.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Nurkkala Ari

Päätösesitys

Esitetään kaupunginvaltuustolle:

Annetaan valtuustoaloitteeseen Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymähallituksen ja talousjohtaja Päivi Määtän valmistelemat vastaukset.

Todetaan asia aloitteena loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyi esityksen.